

Hørings svar som gjelder campusutvikling i Fredrikstad og Halden

Institutt for økonomi, innovasjon og samfunn

På vegne av de ansatte
June Tolsby
Instituttleder

Innledning

Utviklingen innen høyere utdanning vil i tiden fremover endre seg for hele UH-sektoren, inkludert Høgskolen i Østfold. Derfor imøteser vi ved Institutt for økonomi, innovasjon og samfunn (ØIS) diskusjonen om campusutvikling.

Vi mener det er viktig å ivareta de nåværende behovene til studenter og ansatte, men også ha fokus på hvilke endringer vi ser komme. Utvikling og tilrettelegging av et godt og velfungerende campus er ett av flere tiltak som kan bidra til å øke attraktiviteten til Høgskolen i Østfold.

Hva Høgskolen i Østfold skal levere og hva som er viktig å ha fokus på, vil være avhengig av hvem som uttaler seg om tema. For studenter og skattebetalere dreier diskusjonen om høyere utdanning seg om adgang til høyere utdanning, kostnader, utdanningskvalitet og utdanningsresultat. For ledelsen ved høyere utdanningsinstitusjoner er fokus gjerne på rangering, omdømme og populariteten til institusjonen. For fremtidige arbeidsgivere er kvaliteten på kandidatene institusjonen leverer viktig. Alle disse forhold skal Høgskolen i Østfold ivareta, men først og fremst handler det om å levere relevant utdanning av god kvalitet.

Fremtidige endringer i UH-sektoren kommer også som en følge av at vi ser at antallet studenter er på vei ned, og behovet for videre-/etterutdanning øker. En nedgang i antallet fødsler, minkende studentkull og en aldrende befolkning støtter opp om en slik utvikling. Dette vil påvirke hvilke typer av undervisningstilbud som skal gis og hvordan disse skal organiseres.

En trend verdt å merke seg, er at studentene «shopper» rundt i hele UH sektoren. Dermed samler studentene studiepoeng fra ulike institusjoner, og får til slutt en grad basert på endelig godkjenning hos en institusjon. Hvilken konsekvenser dette får for ulike studieprogrammer er vanskelig å spå. Dette kan gi økt studieadministrasjon, mindre undervisning og færre antallet studenter på høgskolen til enhver tid.

De siste, 1½ til 2 år, har HiØ merket hvordan Covid-pandemien har endret arbeidsvanene til studenter og ansatte. Både undervisning og veiledning foregår i større grad via digitale løsninger. Utfordringene ved disse endringer er flere:

- Fungerer gruppearbeid bedre eller dårlige ved bruk av digitale løsninger?
- Hvordan påvirkes veiledning ved økt bruk av digitale løsninger?
- Hvordan stimuleres studentenes læring ved økt bruk av video og opptak av forelesninger?
- Hvordan opprettholdes et godt miljø mellom fagansatte når «ingen» er fysisk til stede?
- Hvordan ivaretas og integreres nyansatte i et miljø som kun er digitalt?

Det finnes ikke enkle svar på dette. Ansatte påpeker at dynamikk som oppnås i gruppearbeid, i forelesningssalene og i veiledning forsvinner ved bruk av digitale løsninger. Fysiske møter utfordrer i større grad studentenes kritiske tenkning, fordi studentene må forsvare sine argumenter direkte i møte med andre og ikke bak en skjerm.

Vi er nå «online» hele tiden fordi vår kunnskap om og bruk av digitale løsningen har økt. Det vil være fordeler og ulemper med digitale løsninger, men om de bidrar til et bedre fagmiljø på instituttet og er bedre for studentene er diskutabelt.

I det resterende sidene av dette dokumentet vil vi fokusere på de spørsmål som det etterspørres svar på i høringsnotatene.

A: Er fremtidsbildet for campus Halden og Fredrikstad gjenkjennelig?

Covid har endret bruken av fysiske lokaler både for studentene og ansatte ved ØIS. For å få begge grupper tilbake til våre studieprogrammer, må attraktiviteten ved å være på høgskolen økes. De virkelige konkurrentene er hjemmekontorene og studentenes arbeidsforpliktelser utenfor høgskolen. I tillegg kommer følgende kravet til høyere utdanning for våre studieprogram:

- Stort antall studenter i enkelt av våre studieprogram
- Tettere kobling mellom studenter, student assistenter og fagansatte
- Økt behov for etter- og videreutdanningstilbud
- Nye lærings- og undervisningsformer

Stort antall studenter

Bruk av auditorium undervisning har alltid vært en økonomisk effektiv undervisningsform. Undervisning i auditorium gjør det mulig å formidle fagstoff til en stor mengde studenter samtidig. Denne undervisningsformen har dermed overlevd i flere hundre år, og kommer nok til å gjøre det i fremtiden også.

Instituttet for økonomi, innovasjon og samfunn (ØIS) viser til vekstprognosen på s.11 i høringsutkastet for campus Halden på ca. 600 gradsstudenter. En slik vekst understreker behovet for store auditorium som kan ha plass til 300-500 studenter. ØIS ønsker store auditorium for våre studieprogram i Halden, og dette må vektlegges ved en ombygging av campus. Det er essensielt at nåværende og fremtidige auditorium oppgraderes med nyeste teknologi, og dette bør tydeliggjøres i høringsutkastet.

Tettere kobling mellom studenter, student assistenter og fagansatte

I den forelagte campusutviklingen av campus Halden er det lagt opp til en adskillelse av fagansatte og studenter på 1. og 2.etage. Skal vi kunne opprettholde en tett kontakt mellom studenter og fagansatte fremstår det som en bedre løsning om studenter og fagansatte er samlet mest mulig. Dette vil kunne bidra til enklere oppfølging av studentene ved at de fagansatte er lettere kan nås.

For campus Fredrikstad er det i høringsnotatet lagt opp til ulike arealkategorier og mye av det som skrives på s.29 og utover er i tråd med undervisningsformene for vårt studieprogram i Fredrikstad. I Fredrikstad savner vi imidlertid en tydeliggjøring av samlokalisering av studier og fagansatte på et felles areal.

Skal campusomgjøringene lykkes er det mest hensiktsmessige at arealer knyttes til bestemte studieprogrammer. Det vil hjelpe på gjennomføringen av undervisningen og kunne gi en god samlokalisering av studenter og ansatte med faste arealer knyttet til bestemte studieprogram. Slik det har vært til nå har det vært for mye spredning på alle arealer. Dette skaper en vanskeligere og uforutsigbar undervisningssituasjon for ansatte og studenter både i Fredrikstad og Halden.

Økt behov for videre- og etterutdanningstilbud

Vi ser at behovet i etter- og videreutdanningsmarkedet krever modulbasert undervisning, og/eller at undervisningen legges til etter 16:00. Dette er en utvikling vi ser hos våre studieprogram på begge studiesteder.

Vi vet at studenter som søker seg inn på etter- og videreutdanning ofte er i jobb, og kombinerer videreutdanningen med sine øvrige forpliktelser. Dette krever tilgjengelighet på tidspunkter da normal aktivitet ved skolen er avsluttet.

Campus Halden og Fredrikstad må dermed åpne opp for aktivitet etter 16:00 og i helger. Her ser vi for oss som et minimum at både bokhandel, cafe og bibliotek er tilgjengelig for videre- og etterutdanningsstudenter. Vi finner at dette ikke er tilstrekkelig diskutert og lagt til rette for i høringsutkastene.

Nye lærings- og undervisningsformer

Lenge før vi tok i bruk digitale løsninger hadde de fagansatte ved instituttet lagt til rette for andre typer av undervisningsformer. Dette omfatter bruk av workshops, gruppearbeid og samarbeid med aktører utenfor høgskolen. Problembasert læring brukes i flere av våre studieprogrammer, dette betyr større arealbehov og mer fellesskap med studentene. Et slikt areal vil kunne benyttes til flerbruk.

Siden instituttet har årskull opptil med 200 studenter for to av våre studieprogram ØKAD og Regnskap, krever dette en ny fysisk organisering dersom varierte lærings- og undervisningsformer skal brukes. Mer gruppearbeid og/eller workshop krever dertil egnede arealer som kan ha multifunksjoner. Her har høringsutkastet for campus Halden noen gode løsninger som kan fungere på s. 37 – 40, men disse bør vurderes å gjøres enda mer fleksible gjennom mindre faste installasjoner og mer mobile løsninger.

Det fremgår heller ikke av høringsutkastene hvilke konsekvenser som kan oppstå mellom ulike brukergrupper dersom normtallet endres for ulike funksjoner. Dette må tas hensyn til slike at det blir et rimelig forhold mellom kontorplasser til ansatte og studentarbeidsplasser.

B: Er høringsutkastene forståelige, og gir de gode forutsetninger for å ta de rette valgene i fremtiden?

Høringsutkastet for campus Halden og Fredrikstad er omfattende og detaljert. Noen deler er lettere tilgjengelig enn andre. I høringsutkastet for campus Halden er det flott at 1.etage, A-aksen, endres for å skape både mer åpenhet og økt aktivitet i disse delene av campus.

Høringsutkastet for Fredrikstad inneholder dokumentet detaljerte arealskisser som er vanskelig å lese, og det er heller beskrevet hvordan arealet er tenkt brukt (s.37-60).

Instituttet mener at totalopplevelsen for studenter på Høgskolen i Østfold blir bra dersom alle forhold knyttet til studenten fungerer. Dette innebærer at høgskolen må levere både på studentnære aktiviteter, men også på andre typer av aktiviteter som er viktig for studentene. Med studentnære aktiviteter tenker vi på forelesninger, veiledning, gruppearbeid, workshops, studieveiledning, eksamensveiledning, IT-support og tilrettelegge for det sosiale. Vi savner at disse forholdene ikke er diskutert i større grad.

Det er vanskelig å si om høringsutkastet vil kunne gi gode forutsetninger for å ta de rette valgene i fremtiden, men begge høringsutkastene har flere gode løsninger som kan virke bra. I begge høringsutkastene legger opp til knutepunkter mellom f.eks. bibliotek og felles servicefunksjoner, men da mister man muligheter for å utvikle nettverk av ulike knutepunkter.

Vi savner en vurdering av eksterne partnere som ønsker å etablere seg på de ulike campus. Dette er en mulig utvikling vi ser for oss som vil innebærer delt arealbruk.

C: Er foreslått utvikling og mulige tiltak riktige og viktige for campus Halden og Fredrikstad?

ØIS ser positivt på en campus utvikling generelt, men vi er usikre på om de foreslåtte tiltakene er de riktige.

ØIS vurderer følgende tiltakene for campus Halden og Fredrikstad som viktige:

- fleksible arealbruk med multifunksjonelle løsninger, gjør at arealer enkelt kan omgjøres etter undervisningsbehovet de fagansatte har
- mer aktivitet i kjerneområdene både i Fredrikstad og Halden er bra ivaretatt i høringsnotatene.
- opprettholdelse av tilstrekkelig antall kontorer for de som ikke ønsker delt kontor må fortsatt opprettholdes. Det finnes tilstrekkelig dokumentasjon på at kontorlandskap ikke fungerer for forsker og andre som trenger ro.
- den samlede konsekvensene kontorarbeidsplassene i forhold til øvrige areal må belyses bedre
- store nok auditorium for store klasser
- teknisk oppgradering av eksisterende og fremtidige undervisningsrom slik at både digital og fysisk undervisning ivaretas.

D: Er det noe som mangler eller forhold vi har misforstått eller noe generelt?

ØIS ønsker at arealene i Fredrikstad og Halden utvikles slik at de omfatter nåværende og fremtidige undervisningsformene for våre studieprogrammer.

Høringsutkastene har i liten grad tatt hensyn til hvordan studenter med spesielle behov eller lav sosioøkonomisk kapital skal kunne dra nytte av campusutformingen. ØIS hadde ønsket at høringsutkastet presenterte løsninger på følgende forhold:

- Hvordan skal studenter med funksjonsnedsettelse komme seg rundt i grupperom og inn i forelesningssaler?
- Hvordan kan tilbud til studentene som kantine, cafe og treningstilbud være gratis og/eller rimelig, slik at flere studenter kan benytte seg av det?
- Hvordan skal informasjon om oppmøte presenteres slik at den er tilgjengelig for flest mulig på en form som alle kan lese og se? (Her tenker vi på Timeplan m.m.)
- Hvordan kobles studentadministrasjonen tettere til fagmiljøene?
- Hvordan skal det stimuleres til større sosialt samvær både i ordinær undervisningstid og etter kl. 16:00?
- Hvorfor er ikke en studentpub integrert i høringsutkastene?
- Hvordan er det tenkt at studentene sine behov for oppbevaring skal ivaretas?
- Hvordan skal arealbruken gjøres dersom fremtidige partnere skal inn på høgskolen?

Konklusjon

ØIS mener enkelte av de foreslåtte løsningene kan fungere. De vi savner er forankring av forslagene i det arbeidet som ansatte og studenter utfører. Planene bærer preg av estetikk, lys og luft, fremfor hvordan de ansatte skal kunne gi bedre undervisning og studentene skal få best mulig undervisning.

I tillegg savner vi differensiering av brukergrupper, og større fokus på adferden til de ulike gruppene av ansatte og studenter som bruker campus. Dette vil kunne omfatte studenter som har utfordringer, og de sosiale sidene ved studentlivet. Samlet sett er utkastene til campusutvikling for spesifikke på enkelte områder f.eks. innredning, uten å ta tilstrekkelig hensyn til hvordan arbeidet utføres i praksis. Mer brukerinvolvering ut fra spennvidden blant brukerne, og fokus på hvilke oppgaver som blir utført hadde vært ønskelig.